

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valintaesitys

Lappivisio – Lapin matkailun kestävä tulevaisuus

Lapin ammattikorkeakoulu, päähakija
Lapin yliopisto, Lapin matkailuelinkeinon liitto, Lapin liitto

1.1 Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen

1.8.2025 – 31.12.2027

Hankkeen sisältö

Hanke vastaa matkailun nopean kehityksen tuomiin haasteisiin tarjoamalla foorumin osallistavalle vuoropuhelulle ja vaikuttamiselle, tuottamalla kehittämistyön kannalta välttämätöntä tietoa, sekä määrittelemällä strategiset askelmerkit yhteiseen kehittämistyöhön ja yhteensovittamiseen muiden elinkeinojen kanssa.

Lapin matkailu kasvaa tällä hetkellä nopeasti, mikä paitsi lisää alueen elinvoimaa ja luo toimeentuloa, myös haastaa kestävyyttä ja koettelee rakenteita. Matkailun kasvun ja toimintaympäristön muutosten (esim. koronapandemian mukanaan tuomat haasteet, mutta myös ympäristölliset ja demografiset haasteet) myötä on tullut tarve tarkastella matkailua lappilaisessa toimintaympäristössä myös pitkällä aikajänteellä ja hakea uusia toimintamalleja ja ratkaisuja kestävä tulevaisuuden takaamiseksi ja yritysten tukemiseksi. Kasvun ja kehittymisen mahdollisuudet Lapissa ovat hyvät, mutta ne vaativat taustalle myös selkeitä visioita siitä, miten tulevaisuudessa Lapin matkailua edistetään yhdessä sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävällä tavalla. Matkailun elinkeinon kilpailukyky, ennakoitavuuden, edunvalvonnan ja päätöksenteon tueksi tarvitaan monipuolista, ajantasaista ja ennakoivaa tietoa.

Hanke hakee ratkaisuja matkailun ennennäkemättömän nopean kasvun mukanaan tuomiin haasteisiin tarjoamalla foorumin eri toimijoiden vuoropuhelulle, tuottamalla kriittistä tietoa kehittämistyön pohjaksi sekä määrittelemällä yhteiset, strategiset askelmerkit toimialan tulevaisuuteen. Hankkeen avulla tuetaan matkailuelinkeinon ja lappilaisten paikallisyhteisöjen tarpeista lähtevien innovatiivisten ja älykkäiden ratkaisujen, avointen toimintamallien sekä tutkimuksen ja elinkeinon yhteistyötä. Tuetaan Lapin elinvoimaa ja kestävä kehityksen mukaista hallittua matkailun kasvua huomioiden paikallisyhteisöt.

Hankkeen alatavoitteet on muotoiltu työpaketeiksi:

- TP1: Ennustemallit ja tiedolla johtaminen/toimintaympäristön analyysi ja ennakointi Lapin matkailun tukena
- TP2: Lapin matkailun strateginen, pitkän aikavälin kehittäminen
- TP3: Kansainvälinen yhteistyö Lapin matkailun tietopohjaisen ja kestävä kehittämisen kulmakivenä
- TP 4 Viestinnästä vipuvoimaa yhteistyöhön (linkittyy työpakettien 1–3 sisältöihin)

Hanke muodostaa uuden, toimintaympäristön muutokset ja paikallisyhteisöjen tarpeet huomioivan, entistä vuorovaikutteisemman lähestymistavan Lapin matkailun strategiseen kehittämiseen. Hankkeella tuetaan tiedolla johtamista, yhteistyötä, matkailun sosiaalista hyväksyntää, klusteroitumista, parhaiden käytäntöjen hyödyntämistä ja älykästä erikoistumista. Hankkeella tuetaan myös matkailuelinkeinon kestävyyttä ja resilienssiä toimintaympäristön muuttuessa nopeastikin. Tällä hetkellä tällaisia strategisia näkymiä tai linjauksia ei ole tehty ja useat toimijat ovat tuoneet esille tarpeen yhteiselle näkemykselle. Tiedolla johtamisen tukeminen, alueellisen mallin luominen sekä menetelmien lisäävät matkailuyritysten resilienssiä ja varautumista, auttavat päätöksenteossa sekä lisäävät kilpailukykyä. Matkailun strategisten askelmerkkien määrittely varmistaa toimialan kestäväen kehityksen ja parantaa siten kilpailukykyä.

Hankkeen toimenpiteet

TP1: Ennustemallit ja tiedolla johtaminen/toimintaympäristön analyysi ja ennakointi

1.1 Lapin matkailun nykytila ja ennusteet

Tuotetaan data-analyysi Lapin matkailun kehityksestä, koskien muun muassa toimialojen kehitystä ja merkitystä aluetalouden kannalta. Tiedon avulla muodostetaan analyysi alueiden muutoksesta ja kehitysnäkymistä. Rakennetaan ennusteita toimenpiteessä 1.2 muodostettavien skenaarioiden pohjalta. Tuotetaan markkina-analyysi Lapin matkailuelinkeinon kehittämisen tueksi. Analyysi koskee esimerkiksi nykyisiä ja mahdollisia tulevia markkina-alueita ja matkailun kehitykseen ja alueen kantokykyyn vaikuttavia suuntauksia. Tehdään olemassa oleviin tietolähteisiin/kertoimiin pohjaava katsaus matkailun välillisiin vaikutuksiin yhteiskunnassa, jotta voidaan arvioida matkailualan kokonaismerkitystä Lapissa.

1.2 Uudet, tietoon pohjautuvat skenaariot ja ennustemallien prototypointi

Tuotetaan päivitetyt Lapin matkailun skenaariot vastaamaan nykyhetken kehityskulkuja. Skenaariot voivat koskea esimerkiksi erilaisia markkinatilanteiden muutoksia. Skenaariot tuotetaan yhteiskehittämisen periaatteella yhteistyössä eri sidosryhmien kesken. Skenaarioita hyödynnetään työpaketissa 1 muodostettavien ennusteiden rakentamisessa. Skenaarioita hyödynnetään myös ennustekokeiluissa, joissa tarkastellaan eri muuttujien välisiä suhteita ja pyritään arvioimaan erilaisten muutosten vaikutusta esimerkiksi yöpymisiin.

1.3 Lapin matkailun tulevaisuuspitoisen datajohtamisen toimintamallin suunnittelu ja mallintaminen kv-yhteistyö huomioiden

Rakennetaan toimintamalli Lapin matkailun kehittämiseksi tietoon pohjautuen. Malli kattaa aineistot sekä niiden analysointimenetelmät ja hyödyntämisen tavat. Mallissa hyödynnetään määrällistä aineistoa, jonka tulkintaa tuetaan laadullisen aineiston avulla. Malliin sisällytetään toimijat ja niiden roolit. Kansainvälistä yhteistyötä tekemällä täydennetään maakunnallista ja kansallista tietopohjaa ja osaamista.

TP2: Strateginen, pitkän aikavälin kehittäminen

2.1 Nykytila-analyysi

Työpaketissa 1 toteutetun tiedontuotannon pohjalta visuaalinen kuvaus/infograafi Lapin matkailun nykytilasta. Toimenpiteessä tarkastellaan myös Lapin matkailun organisoituminen muuttuvassa toimintaympäristössä, sisältäen mm. klusterikeskustelu.

2.2 Työpajatyöskentely ja raportin laatiminen

Toteutetaan laajasti osallistava prosessi Lapin matkailuekosysteemin alueiden ja toimijoiden kanssa kehittämisen mahdollisuuksista, haasteista ja tavoitteista. Sitoutetaan matkailualan yrityksiä mukaan sekä strategisten linjausten laadintaan, että niiden toteuttamiseen ja seurantaan. Laaditaan yhteiset askelmerkit Lapin matkailun strategiselle kehittämiselle vuosille 2026–2029.

2.3 Matkailun tarpeiden ja tavoitteiden kytkeminen maakunnallisen ja kansallisen tason kehittämistyöhön

Yhteys mm. Lappi-sopimukseen, matkailun vaihemaakuntakaavan pohjatietoon sekä älykkään erikoistumisen strategian, kansallisen matkailustrategian ja Pohjoisen ohjelman toteutukseen.

2.4 Selvitys matkailun maankäyttötarpeista ja kestävän kasvun maankäytölle asettamista vaatimuksista

Hankkeessa tuotetaan konsulttityönä osallistava selvitys matkailun maankäyttötarpeista suhteessa muuhun maankäyttöön Lapissa. Selvitys huomioi toteutuksessa ja suunnitteilla olevien investointien vaikutusta matkailun toimintaedellytyksiin, sekä visualisoi karttapohjille kehitystä sekä matkailun mahdollisia alue-/vyöhyketarpeita.

2.5 Osallistava matkailutyö, jolla kuullaan laajasti matkailualan yritysten näkökulmia ja sitoutetaan yhä suurempi joukko yrityksiä mukaan luomaan matkailun kokonaiskuvaa ja sitoutumaan yhteisiin tavoitteisiin.

2.6 Matkailun Climate Action Planin laatiminen osana maakunnallista ilmastotyötä.

CAP tukee matkailualan kehittämistä Lapissa ja yhteistyö ilmastotoimien osalta tarjoaa alueille tilaisuuden osoittaa johtajuutta, tuoda esiin verkostoissa jo olemassa olevia hyviä käytäntöjä ja hyödyntää niitä ilmastomuutoksen torjumiseksi matkailualalla sekä varmistaa, että alallamme on keskeinen rooli ilmastotyössä.

TP3: Kansainvälinen yhteistyö

3.1 Vahvistetaan yhteistyötä olemassa oleviin maakunnallisiin ja organisaatiokohtaisiin kvverkostoihin ja viestitään yhteistyön tuloksista. Yhteistyöverkostoja, kuten Necstour ja Tourism of Tomorrow Lab voidaan hyödyntää paitsi matkailudatan tuottamisessa, myös hankeyhteistyössä ja yhteisen oppimisen puitteissa.

3.2 Kansainvälisiin työryhmiin ja muihin verkostoihin osallistuminen. Uusimman tiedon ja osaamisen soveltaminen Lapin matkailun kontekstiin.

3.3 Uusien kansainvälisten ja kansallisten yhteistyömahdollisuuksien ja kehittämisaloitteiden kartoittaminen mm. älykkään erikoistumisen teemoissa (esim. Hyvinvointi- ja elämyspalveluita luonnosta).

3.4 Climate action planin sitominen kansainväliseen yhteistyöhön tutkimusverkostojen ja Necstourin Climate Task Forcen sekä Necstourin associate memberien kanssa.

TP 4 Viestinnästä vipuvoimaa yhteistyöhön (linkittyy aiempien työpakettien sisältöihin)

4.1 Yritysten sparraus: sisältöjen suunnittelu ja aikataulutus (esim. osaaminen, laatu, turvallisuus, sosiaaliset vaikutukset, riskien hallinta, vastuullisuus).

4.2 Sparrausten toteutus, yhteiskehittäminen

4.3 Raportointi ja tiedon levittäminen. Tuotetaan vaikuttajaviestintään liittyvää materiaalia suomeksi ja englanniksi.

TP5: Hallinto ja viestintä

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Kustannusarvio

Kustannusmalli: flat rate 40%	
- Lapin amk, Lapin yliopisto, Lapin matkailuelinkeinon liitto	
Palkkakustannukset	394 682 €
Flat rate 40 %	157 873 €
Kustannusmalli: flat rate 7%	
- Lapin liitto	
Palkkakustannukset	173 501 €
Flat rate 7%	18 641 €
Matkakustannukset	5 500 €
Ostopalvelut	86 000 €
Muut kustannukset	1 300 €
Nettokustannusarvio yhteensä	837 497 €

Rahoitussuunnitelma

	Yhteensä	Osuus %
Haettava EU- ja valtion rahoitus	669 995 €	80,00
Kuntarahoitus	56 990 €	
Muu julkinen	82 010 €	
Yksityinen	28 502 €	
Rahoitussuunnitelma yhteensä	837 497 €	100,00

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hankkeen arviointipisteet 23/37.

Hanke vastaa matkailun nopean kehityksen haasteisiin tuottamalla tietoa, määrittämällä yhteisesti strategiset askelmerkit sekä vahvistamalla kansainvälisiä yhteyksiä ja alan yritysten osallistumista yhteistyöhön. Maakunnassa ei ole voimassa olevaa matkailustrategiaa ja viime vuosina tahto strategisen tason yhteistyölle on noussut esille. Taustalla ovat mm. toimintaympäristön muutokset, tiedolla johtamisen haasteet, matkailun kestävyys ml. sosiaalinen hyväksyttävyys ja tki-toiminnan kiihdyttämisen tavoitteet. Hankkeelle on asetettu tavoitteet ja kuvattu toimenpiteet ja tulokset, jotka on organisoitu työpaketeiksi osatoteuttajien roolit ja tehtävät huomioiden.

Rahoittajan esitys

Esitetään puollettavaksi.

Ratkaisun mahdolliset perustelut ja jatkotoimenpiteet

Lappivisio-hankkeella pyritään vastaamaan Lapin matkailun nopean kehityksen ja toimintaympäristön muutoksen tuomiin mahdollisuuksiin, haasteisiin ja vaikutuksiin. Vuosi 2024 oli Lapin matkailussa ennätysvuosi ja kehityksen myötä kysymykset esimerkiksi kestävydestä, paikallisesta hyväksyttävyydestä, työvoiman saatavuudesta, saavutettavuudesta ja asumisesta ovat nousseet entistä vahvemmin esiin. Monitahoisten kysymysten takia myös ratkaisuja haetaan tavallista kattavammalla yhteistyöllä, osallistamisella ja maakunnallisella näkökulmalla. Hankkeessa tuotetaan ja hyödynnetään uusinta matkailua

koskevaa tietoa ja rakennetaan strategista tilannekuvaa sekä muun muassa luodaan ennustemalleja, selvitetään kestävän kasvun vaatimuksia maankäytölle, laaditaan ilmastotoimenpiteiden suunnitelma ja osallistutaan tki-toiminnan kansainvälisiin verkostoihin.

Hanke toteutetaan laajalla yhteiskehittämisen verkostolla, johon osallistuu huomattava määrä yrityksiä. Tarkoituksena on lisätä vuoropuhelua ja kokonaisvaltaista näkemystä, tuottaa tietoa sekä asettaa yhteiset askelmerkit matkailun pitkän aikavälin kehittämiseksi. Hankkeessa haetaan uutta lähestymistapaa, jossa huomioidaan erityisesti vuorovaikutteisuus, paikallisyhteisöjen tarpeet, tiedolla johtaminen ja matkailuelinkeinon kestävyys.

Hanke on rahoitusohjelman erityistavoitteen, Lappi-sopimuksen ja Lapin älykkään erikoistumisen strategian mukainen kehittämishanke. Hanke edistää elinkeinoelämän ja alueen kehittämistoimijoiden yhteistyötä, ennakointi- ja innovaatiotoimintaa sekä kansainvälistä yhteistyötä. Hanke vastaa hyvin Lapin älykkään erikoistumisen tavoitteisiin vahvistaen yhteistyötä maakunnan kannalta keskeisessä strategisessa painopisteessä.